

Raadsvoorstel

Waalre, 7 maart 2017

Vergaderdatum	: 18 april 2017
Voorstelnummer	: 2017-19
Zaaknummer	:
Portefeuillehouder	: Weth. P. van Liempd
Naam opsteller	: P. Beaujean/ A. Burggraaff
Naam voorstel	: Voorstel tot deelname aan zonnepanelenproject regio Zuidoost-Brabant.
Grondslag raadsbesluit	: Coalitieakkoord 'Samen verder met de kracht van Waalre 2014-2018' en de Duurzaamheidsagenda 'De duurzame kracht van Waalre 2016-2018'.

Voorgesteld besluit:

1. Deel te nemen aan het Zonnepanelenproject regio Zuidoost-Brabant en het college opdracht te geven om het bijbehorend projectplan uit te voeren.
2. De uit het projectplan voortvloeiende en daarmee samenhangende activiteiten tot de publieke taak van de gemeente Waalre te rekenen.
3. Krediet beschikbaar te stellen voor het verstrekken van langlopende geldleningen aan individuele inwoners. Het totale bedrag dat beschikbaar is voor het project, waar de bijgevoegde verordening Zonnepanelenproject regio Zuidoost-Brabant op ziet, bedraagt maximaal € 1.232.746.
4. Voor de financiering van het project een lening aan te gaan van € 1.232.746,-.
5. De bijbehorende verordening Zonnepanelenproject regio Zuidoost-Brabant gemeente Waalre 2017 vast te stellen.

Onderwerp

Deelname aan zonnepanelenproject regio Zuidoost-Brabant

Voorstel

1. Deel te nemen aan het Zonnepanelenproject regio Zuidoost-Brabant en het college opdracht te geven om het bijbehorende projectplan uit te voeren.
2. De uit het projectplan voortvloeiende en daarmee samenhangende activiteiten tot de publieke taak van de gemeente Waalre te rekenen.
3. Krediet beschikbaar te stellen voor het verstrekken van langlopende geldleningen aan individuele inwoners. Het totale bedrag dat beschikbaar is voor het project, waar de bijgevoegde verordening Zonnepanelenproject regio Zuidoost-Brabant op ziet, bedraagt maximaal € 1.232.746,-.
4. Voor de financiering van het project een lening aan te gaan van € 1.232.746,-.
5. De bijbehorende verordening Zonnepanelenproject regio Zuidoost-Brabant gemeente Waalre 2017 vast te stellen.

Inleiding

Energietransitie en klimaatverandering zijn belangrijke en actuele maatschappelijke thema's. We moeten in hoog tempo overschakelen op gebruik van duurzame en schone energie, om daarmee de negatieve effecten van de klimaatverandering beheersbaar te houden. In het Nationale Energie Akkoord¹ is de doelstelling opgenomen dat Nederland in 2023 16% hernieuwbare energie gebruikt.

Duurzaamheidsagenda 2016-2018

In het Waalrese coalitieakkoord 'Samen verder met de kracht van Waalre 2014-2018' is duurzaamheid een prioritair thema. Via de Duurzaamheidsagenda 'De duurzame kracht van Waalre 2016-2018' heeft de gemeenteraad drie speerpunten nader uitgewerkt. Eén van deze speerpunten is Zonne-energie (Zon PV). Aan de hand van vier sporen is een kader voor de uitvoering beschreven. De betreffende categorieën/ sporen zijn:

1. locaties voor zonneweides;
2. daken van bedrijfspanden;
3. daken van gemeentelijk vastgoed en scholen;
4. particuliere daken.

Het opwekken van stroom met zonnepanelen kan een belangrijke bijdrage leveren aan het verminderen van de CO₂ uitstoot. In het voorliggend projectvoorstel (bijlage 1) wordt invulling gegeven aan het vierde spoor 'particuliere daken' van de Duurzaamheidsagenda onderdeel zon PV.

Regionaal zonnepaneelproject

Om inwoners te stimuleren om zonnepanelen op de eigen woning te plaatsen is het voorstel om, samen met andere gemeenten in de regio Zuidoost Brabant, een groot zonnepanelenproject uit te voeren. Het zonnepanelenproject is gebaseerd op een

¹ Meer dan veertig organisaties sloten in september 2013 het Energieakkoord voor duurzame groei. Gezamenlijk gaan zij voor verduurzaming van onze samenleving en economie.

succesvol voorbeeld van de gemeente Landgraaf. Met hulp van de gemeente Landgraaf kunnen wij dit project ook in onze regio uitrollen.

De ambitie van dit voorliggende regionale project is om in de regio Zuidoost Brabant 10.000 woningen te voorzien van zonnepanelen.

Kern van het project

Met dit project worden inwoners gestimuleerd om zonnepanelen te plaatsen op de eigen woning. Inwoners kunnen voor de aanschaf van zonnepanelen een lening krijgen van de gemeente. De inwoner betaalt de lening in 15 jaar terug aan de gemeente, maar is al wel meteen eigenaar van de panelen.

De gemeente koopt samen met de gemeenten in de regio de zonnepanelen grootschalig in en sluit met dit bedrijf een overeenkomst voor het leveren, plaatsen, en onderhouden van de zonnepanelen en het administratief afhandelen van de lening. Dit bedrijf wordt de serviceprovider genoemd.

Beoogd resultaat

Bewustwording bij onze inwoners over de noodzaak over te schakelen naar een duurzame elektriciteitsvoorziening is cruciaal in de omslag van fossiel naar duurzaam. Met het plaatsen van zonnepanelen op particuliere daken dragen onze inwoners hier daadwerkelijk aan bij, passend binnen de lokale schaal van Waalre. Het wordt echt tastbaar, zichtbaar en mensen enthousiasmeren elkaar.

Het voorliggende project heeft als beoogd resultaat om op 247 daken van particuliere huishoudens zonnepanelen te realiseren. Met deze zonnepanelen wordt de opwekking van duurzame elektriciteit gerealiseerd.

Met de realisatie van dit project profileert de gemeente zich in positieve zin richting haar inwoners. Een uniek voorbeeld van burgerparticipatie waarbij wij als lokale overheid faciliteren en ondersteunen.

Argumenten

1.1 Inwoners worden ontzorgd en zij worden hierdoor gestimuleerd om zonnepanelen te plaatsen.

De succesfactor van het project is dat de inwoners geheel ontzorgd worden. Veel particuliere woningeigenaren geven aan dat zij willen investeren in vormen van duurzame energie zoals zonnepanelen. Maar zij stuiten op een aantal drempels waarvan het uitzoekwerk, de administratieve handelingen, de financiën en het zelf organiseren van het onderhoud de belangrijkste zijn. Deze bezwaren worden in het project weggenomen: de woningeigenaar wordt volledig ontzorgd.

1.2 De gemeente wordt ontzorgd bij de uitvoering van dit project.

Gemeente Landgraaf heeft dit project helemaal opgezet en uitgedacht. Wij hebben van hen de beschikking gekregen over alle benodigde documenten (verordening, aanbestedingsdocumenten, communicatiemiddelen etc.).

Daarnaast is in dit project geregeld dat een bedrijf (serviceprovider genoemd) alle administratieve en uitvoeringstaken op zich neemt. Dit geldt voor het leveren en onderhouden van de zonnepanelen en de maandelijkse facturering.

1.3 Het project levert een bijdrage aan de verduurzaming van het energieverbruik.

De regionale doelstelling, zoals opgenomen in het regionale projectplan, is voor Waalre deelname van 247 woningeigenaren. De doelstelling om op 247 woningen zonnepanelen te realiseren, is afgeleid van de ambitie uit het Nationaal Energie Akkoord.

De doelstelling uit het Nationaal-Energieakkoord geeft aan dat in 2023 in totaal 16% aan hernieuwbare energie geproduceerd dient te worden. Als voor de koopwoningen dit percentage 1 op 1 vertaald wordt, betekent dit dat in 2023 in totaal 16% van de woningen zijn eigen elektriciteit zouden moeten opwekken. Vertaald naar Waalre betekent dit 824 woningen in 2023. In 2016 waren er in onze gemeente 331 koopwoningen met zonnepanelen. In de periode 2017-2023 zullen er nog 493 woningen van zonnepanelen voorzien moeten worden. De ambitie van dit project betreft het realiseren van 50% van dit aantal, nl. 247 woningen. Op p. 6 van het bijgevoegde projectplan is een overzicht in tabelvorm van deze berekening opgenomen.

De overige 50% (dus de andere 247 woningen) willen we realiseren doordat huishoudens buiten dit project om zelf zonneprojecten realiseren. Het project in Landgraaf leidde namelijk tot een belangrijke 'spin-off' (zie verder argument 1.4.).

De voorgenoemde getallen zijn gebaseerd op aannames en zijn daarom indicatief. Bovendien is van te voren het aantal deelnemers niet bekend is, noch is bekend hoe groot de omvang van de installatie per deelnemer is.

1.4 Als gevolg van dit project worden ook andere woningeigenaren (die niet meedoen) gestimuleerd om zonnepanelen op hun dak te leggen. Energie coöperatie WEL wil samen met de gemeente deze belangrijke "spin-off" realiseren.

Vanuit het project wordt veel gecommuniceerd over zonnepanelen. Dit heeft in Landgraaf duidelijk een stimulerende werking gehad. Voor iedere woning die via het project zonnepanelen had geplaatst, bleek er daarnaast ook door een ander installatiebedrijf een woning te zijn voorzien van zonnepanelen. WEL is door ons gevraagd of zij een rol willen vervullen in het realiseren van deze "spin-off" door bijvoorbeeld aanvullende postcoderoosprojecten en gezamenlijke inkoop van zonnepanelen te organiseren. WEL heeft daar positief op gereageerd.

Met een vergelijkbare spin-off die in Landgraaf is bereikt zou het project nog eens circa 250 woningen met zonnepanelen opleveren.

1.5 Het project stimuleert het bedrijfsleven en de werkgelegenheid in de regio Zuidoost-Brabant.

De omvang van dit project (ongeveer € 50 miljoen) is dusdanig groot dat het wettelijk verplicht is om een Europese aanbesteding te houden voor de selectie van het bedrijf. Het is dus niet mogelijk om zomaar een lokaal MKB bedrijf te kiezen. De ervaring van het project uit Landgraaf leert wel dat de geselecteerde serviceprovider veel gebruik maakt van lokale (onder)aannemers voor de uitvoering van het werk. Het project zorgt ook via de spin-off voor extra kansen voor het lokale bedrijfsleven.

1.6 Het project is kostenneutraal voor de gemeente.

Het project houdt in dat er leningen worden verstrekt, het gaat dus nadrukkelijk niet om subsidie. Deze lening wordt in 15 jaar, inclusief rente, volledig afgelost door de deelnemende inwoners.

2.1 De gemeente neemt een voortrekkersrol voor het in beweging krijgen van de energietransitie.

Op dit moment heeft 6,4% van de koopwoningen (331 woningen) in Waalre zonnepanelen (zie bijlage 1, p. 6). Om de doelen van het nationaal energieakkoord te bereiken is nog veel extra inzet nodig. De gemeente faciliteert met dit zonnepanelenproject de inwoners om een bijdrage te leveren aan het duurzaam opwekken van energie. Daarbij krijgen ook mensen met een beperkt budget kans om een bijdrage te leveren, omdat men meteen na de plaatsing van de zonnepanelen minder gaat betalen aan de afbetaling dan nu het geval is aan de elektriciteitsrekening (zonder zonnepanelen).

2.2 Jurisprudentie wijst uit dat deze wijze van financieren van zonnepanelen door de gemeente is toegestaan.

Tijdens een kort geding (die door een installateur is aangespannen naar aanleiding van de uitrol van het project in Landgraaf naar Parkstad), is de vraag aan de rechter voorgelegd of een overheid een dergelijk project mag financieren. De rechter heeft de gemeenten (Parkstad) in het gelijk gesteld. Belangrijk is daarbij dat de gemeente dit duurzaamheidsinitiatief tot de publieke taak rekent. Dan is er FIDO-technisch (FIDO staat voor 'wet Financiering decentrale overheden') geen probleem. Er moet hier wel een college/raadsbesluit aan ten grondslag liggen. De structuur van dit project is immers geen bankieren, want onder bankieren wordt verstaan geld lenen en uitzetten tegen een hogere rente. Dat is hier niet het geval.

3.1 Voor het voorfinancieren van de zonnepanelen moet de raad een krediet beschikbaar stellen.

Bij de raming van het benodigde maximale investeringsvolume is uitgegaan van het in het projectvoorstel geprognosticeerde resultaat voor de gemeente Waalre, nl. 247 huishoudens (bijlage 1, p. 10). Dit volume is gebaseerd op 50% van de ambitie die afgeleid is uit het Nationaal Energie Akkoord. Vervolgens is uitgegaan van een installatie van gemiddeld 14 panelen per deelnemer. De kosten van een dergelijke installatie worden begroot op € 5.000,-. Het totaal benodigde investeringsvolume komt voor onze gemeente uit op € 1.232.746,-.

3.2 De gemeente legt het debiteurenrisico via de aanbesteding bij de serviceprovider. De serviceprovider zorgt voor de inning van de afbetaling door de eigenaren van de zonnepanelen en is verantwoordelijk voor het debiteurenrisico. De gemeente loopt daarmee geen risico bij te laat of niet betalen.

4.1 Voor het voorfinancieren van de zonnepanelen gaat de gemeente een lening aan met een looptijd van 15 jaar.

Het totaal benodigde investeringsvolume komt voor onze gemeente uit op € 1.232.746,-. Dit is een inschatting omdat nu nog niet bekend is hoeveel mensen deel zullen nemen en met hoeveel zonnepanelen. Er wordt gekozen om het project via een lening te financieren (zogenaamde projectfinanciering).

5.1 Om de financiering van de zonnepanelen voor inwoners mogelijk te maken zijn regels nodig. Deze regels zijn uitgewerkt in bijgevoegde verordening.

Met deze verordening krijgt het college de bevoegdheid om leningen te verstrekken voor het plaatsen van zonnepanelen. De verordening zorgt er ook juridisch voor dat de gemeente in het kader van het maatschappelijk belang de leningen voor de aanschaf van de zonnepanelen mag verstrekken.

Kanttekeningen

1.1 De ambitie om regionaal 10.000 woningen te voorzien van zonnepanelen wordt alleen gehaald als alle 21 gemeenten uit de regio meedoen.

Iedere gemeente besluit afzonderlijk of zij deelneemt in dit project. Het behalen van de gezamenlijke doelstelling hangt dus af van deelname van de buurgemeenten.

3.1 De gemeente loopt financieel risico bij faillissement van de serviceprovider.

Bij de aanbesteding zal de financiële weerbaarheid van de serviceprovider nadrukkelijk worden beoordeeld zodat het risico op faillissement van de serviceprovider laag is. Het financieel risico bij een eventueel faillissement van de serviceprovider bestaat in ieder geval uit de kosten voor de aanbesteding voor het vinden van een nieuwe serviceprovider (die de administratie en onderhoud op zich neemt), het eventueel verschil in de aanbesteding en het tussentijds innen van de aflossingstermijnen (overbruggingsperiode tussen faillissement en nieuwe periode).

De dekking voor de kosten van onderhoud en administratie zit in de maandelijkse afbetaling van de woningeigenaren en is dus ook na het failliet gaan van de serviceprovider beschikbaar.

3.2 Het project houdt geen rekening met eventuele (als positief uit te leggen) stijging of (als negatief uit te leggen) daling van prijzen voor elektriciteit.

Toekomstige energieprijzen zijn niet te voorspellen. Doordat in het project de deelnemers vanaf de eerste dag minder gaan betalen is dit geen belemmering voor deelname. Deelnemers zijn overigens niet verplicht om de panelen in 15 jaar af te betalen, zij kunnen ook tussentijds boetevrij aflossen.

3.3 Het project houdt geen rekening met eventuele wijziging van de salderingsregeling door het Rijk.

Het is nog (steeds) niet duidelijk of de salderingsregeling na 2020 blijft bestaan. De salderingsregeling houdt in dat de door zonnepanelen overdag opgewekte elektriciteit mag worden gesaldeerd met de 's avonds van het elektriciteitsnet gebruikte elektriciteit, zodat niet geïnvesteerd hoeft te worden in accu's voor de tussentijdse opslag hiervan. De rijksoverheid heeft wel een goede overgangsregeling beloofd voor mensen die al zonnepanelen hebben om te voorkomen dat de onduidelijkheid over de salderingsregeling een belemmering gaat vormen om in zonnepanelen te investeren.

3.4 Er is onzekerheid over continuering van de kleine ondernemersregeling vanaf 2018 (BTW).

Landelijk is op dit moment de kleine ondernemersregeling van toepassing op de aanschaf van zonnepanelen. Dit betekent dat de BTW teruggevraagd kan worden van de belastingdienst. In het projectplan is er voor de zekerheid vanuit gegaan dat de regeling niet wordt gecontinueerd. Mocht de regeling wel worden gecontinueerd dan levert dat 21% extra voordeel op bij de aanschaf van de zonnepanelen voor de deelnemers.

3.5 Er is onzekerheid over de vennootschapsbelastingplicht van deze activiteit.

Er heeft nog geen afstemming hierover plaatsgevonden met de belastingdienst. Overigens gaan we er vanuit dat deze activiteit zich niet kwalificeert als ondernemerstaak, omdat hiermee geen winst wordt beoogd of gemaakt. De activiteit is budgettair neutraal.

5.1 Volgens het "Treasury statuut 2016" betracht de gemeente uiterste terughoudendheid met het verstrekken van leningen.

Het verstrekken van leningen vormt geen taak voor een (lokale) overheid. De gemeente dient te vermijden dat zij verstoringen in de reguliere kredietmarkt in de hand werkt. Dit betekent dat op dit gebied uiterste terughoudendheid moet worden betracht. Ondanks deze bepaling vinden wij het verstrekken van leningen voor het aanschaffen van zonnepanelen acceptabel, omdat het past binnen het gemeentelijk beleid en omdat het openbaar belang, namelijk de reductie van de CO₂ uitstoot, ermee wordt gediend. Gezien het nog zeer beperkte aandeel van woningen met zonnepanelen is het ook nodig om de aanschaf hiervan extra te stimuleren.

5.2 Er kan een lening worden verstrekt aan inwoners, die geregistreerd staan bij Bureau Krediet Registratie (BKR).

De BKR-toets wordt in dit project niet uitgevoerd omdat een van de uitgangspunten is dat de maandelijkse energielasten zullen verminderen. Van een extra financiële verplichting van inwoners is dus geen sprake, waarmee de BKR-toets 'overbodig' wordt geacht.

Kosten en dekking

Het project wordt voor de gemeente kostenneutraal uitgevoerd. Het betreft een lening, dus geen subsidie. Deze lening wordt gedurende een periode van 15 jaar, inclusief de rente, volledig afgelost door de deelnemende inwoners.

De raming van hiermee samenhangende exploitatie budgetten (rentelasten en -baten) wordt meegenomen bij de begroting 2018.

Voor wat betreft de financiering staat het de gemeente vrij om hier naar eigen inzicht invulling aan te geven. De gemeente Landgraaf heeft er voor gekozen om voor de financiering van het project een lening aan te gaan bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Wij zullen voor dit project een lening aangaan. De op deze lening te betalen rente zal volledig worden doorgezet naar de deelnemers.

De geschatte investeringsbehoefte voor het totale project bedraagt ongeveer € 50 miljoen voor de hele regio. Iedere gemeente moet haar eigen aandeel financieren. Voor Waalre is de geschatte investeringsbehoefte € 1.232.746,-. Mochten er meer meldingen zijn dan geraamd zal een nieuw raadsvoorstel worden gemaakt voor aanvullende financiering.

Vervolgprocedure en planning

Dit voorstel en bijgevoegd projectplan worden aan de gemeenteraden van de regiogemeenten voorgelegd. De afspraak is dat iedere gemeente uiterlijk 1 juni 2017 duidelijkheid geeft of zij wil deelnemen aan het project.

Vervolgens wordt gezamenlijk de aanbestedingsprocedure voor het selecteren van een serviceprovider in gang gezet en wordt de communicatie voorbereid.

De planning is dat vanaf 1 januari 2018 informatieavonden gehouden worden voor inwoners om hen te stimuleren om deel te nemen aan het Zonnepanelenproject regio Zuidoost-Brabant. Vanaf dat moment kunnen de eerste zonnepanelen ook daadwerkelijk geplaatst worden.

Communicatie

Na besluitvorming door de gemeenteraden wordt actief bekendheid gegeven aan het project. Hiervoor wordt een communicatiestrategie opgesteld, naar voorbeeld van de gemeente Landgraaf. Voordeel van de regionale samenwerking is dat er een dusdanig groot project wordt gerealiseerd, dat dit veel kans op media aandacht genereert.

Zelf communiceren we ook actief via de gebruikelijke analoge en digitale middelen (gemeentenuws, website, Facebook, Twitter, De Schakel). Nadat de aanbesteding is afgerond, worden de inwoners per gemeente inhoudelijk geïnformeerd over (deelname aan) het project via informatieavonden. Daarnaast wordt per gemeente bekeken in hoeverre andere zonne-energie initiatieven (door bijvoorbeeld energiecoöperaties, in ons geval WEL) en lokale bedrijven ook de ruimte krijgen om informatie te verstrekken op deze informatieavonden.

Inwoners kunnen ter plekke hun interesse voor deelname kenbaar maken, maar ook via de regionale website 'hoebespaarikenergie.info'.

Kernboodschap

Energietransitie en klimaatverandering zijn belangrijke en actuele maatschappelijke thema's. We moeten in hoog tempo overschakelen op gebruik van duurzame en schone energie. De gemeente Waalre vindt het erg belangrijk om hier stevig op in te zetten. Het opwekken van stroom met zonnepanelen is hierin een belangrijke optie. Bewustwording bij de Waalrenaren over de noodzaak over te schakelen naar een duurzame elektriciteitsvoorziening is cruciaal in de omslag van fossiel naar duurzaam. Met het plaatsen van zonnepanelen op daken dragen onze inwoners daadwerkelijk hieraan bij, passend binnen de lokale schaal van Waalre.

In samenwerking met de andere gemeenten in Zuidoost-Brabant gaat de gemeente Waalre inwoners helpen om zonnepanelen te plaatsen op de eigen woning. Inwoners kunnen voor de aanschaf van zonnepanelen een lening krijgen van de gemeente. De inwoner betaalt de lening in 15 jaar terug aan de gemeente, maar is al wel meteen eigenaar van de panelen. De gemeente koopt samen met de gemeenten in de regio de zonnepanelen grootschalig in en sluit met dit bedrijf een overeenkomst voor het leveren, plaatsen, en onderhouden van de zonnepanelen en het administratief afhandelen van de lening. Deelnemende inwoners hoeven dus niet zelf allerlei lastige zaken uit te zoeken. Deze drempels worden in het project weggenomen: de woningeigenaar wordt volledig ontzorgd.

Bijlagen onderdeel van het voorstel

1. Projectplan Zonnepanelenproject regio Zuidoost-Brabant
2. Verordening Zonnepanelenproject regio Zuidoost-Brabant gemeente Waalre 2017

Bijlagen ter informatie

Dit raadsvoorstel bevat alle relevante informatie. Er zitten geen informatieve bijlagen bij dit raadsvoorstel.

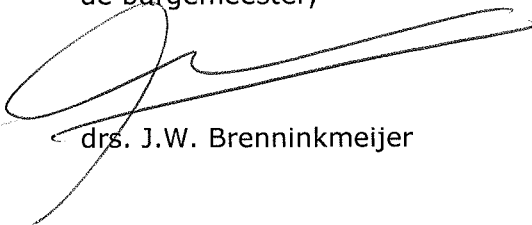
BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN WAALRE,

de secretaris,

de burgemeester,

drs. J.W.F. Compagne

drs. J.W. Brenninkmeijer